

Atrijum je mesto gde se održavaju porodične svečanosti, među kojima su najživlje one kad u posetu dođu prinčevi Petar, Filip i Aleksandar sa svojim društvom iz raznih krajeva sveta

Petlova terasa leti podseća na prizore iz raja, pa nije čudno što par ovde provodi najromantičnije trenutke

PRESTOLONASLEDNIČKI PAR PRINC ALEKSANDAR I PRINCEZA KATARINA KARADORĐEVIĆ SLAVE ŠEST GODINA NA BELOM DVORU

'Prve noći na Dedinju videla sam svog supruga kako se moli Bogu i priča sa ocem, verujući da ovaj može da ga čuje; govorio je: Oče, nadam se da si ponosan na mene, došao sam da služim svom narodu'

Prostorije u prizemlju su raskošno opremljene, u njima je sto za kojim princeza Katarina ponekad potpisuje dokumenta, a drvena vrata vode ka biblioteci sa kaminom, u kojoj se sada čuvaju raritetne knjige

8 Plavi salon je opremljen u baroknom stilu, u njemu je izuzetan primerak *rokoko* garniture za koju su zainteresovani brojni svetski muzejski kolekcionari

U kamenom popločanom svečanom holu, koji je ukrašen kopijama fresaka iz Dečana i Sopoćana, nalaze se klavir i postolje sa zastavom Srbije

Na najvišoj koti Dedinjskog brega, daleko od očiju znatiželjne javnosti s početka dvadesetog veka Kralj Aleksandar I, ujedinitelj, otkupio je uoči svog venčanja 1922. godine, sa rumunskom princezom Marijom, imanje od sto trideset pet hektara. Narednih pet godina sa puno ljubavi i pažnje gradio je kompleks u kom je, uz voljenu surpugu i sinove, želeo da dočeka mirnu starost. Krupni istorijski događaji srušili su njegove planove - ubijen je u Marseju 1934. Njegov naslednik, Petar II, morao je da napusti zemlju početkom Drugog svetskog rata, i čitav život proveo je u izgnanstvu. Raskoš i komfor koje je tvorac ovog impresivnog zdanja namenio sebi morali su da čekaju treću generaciju: 17. jula 2001. godine na Dvor su se doselili prestolonaslednik Aleksandar II Karađorđević, unuk kralja ujedinitelja, i njegova porodica, supruga Katarina i sinovi Petar, Filip i Aleksandar. Današnji domaćin rođen je u izbeglištvu 1945, u londonskom hotelu *Kleridžis*, gde su njegovi roditelji stanovali nakon venčanja.

- Moj otac je otišao sa Dvora 1941. godine i od tog trenutka ga čežnja za domom nije napustila. Smatrao je da će se vratiti kući jednog dana, ali se to nije desilo. Veći deo života sam proveo tamo gde su živeli moji roditelji kralj Petar II i kraljica Aleksandra od Grčke i Danske. Živeli smo u mnogim evropskim državama i u Americi. Bilo je uzbudljivo videti sve te zemlje, ali sam istovremeno bio vrlo tužan jer nisam imao svoj dom - priča prestolonaslednik.

Na pedeset šesti rođendan, 17. jula 2001, ostvario mu se san koji je sanjao odmalena. Znajući iz sopstvenog iskustva da ništa u životu ne dolazi na srebrnom poslužavniku, Aleksandar se svim silama trudio da ispunji san koji su on i njegov otac sanjali u izgnanstvu. Držeći čvrsto za ruku suprugu Katarinu, posle brojnih neuspelih pokušaja da se vrati svojim korenima, kročio je ponosno na Kraljevski dvor koji je gradio njegov deda.

- Bio sam vrlo impresioniran slikom koju sam video. Moja supruga i ja smo dugo šetali Dvorom, gleda-

li umetnička dela, podrum. Sve me je koprkalo: gde je moj otac sedeo, o čemu je razmišljao, šta je radio.

Princeza Katarina se nadovezuje na priču:

- Prve noći kad smo došli bilo je puno emocija i suza. Tek spremajući se za počinak, shvatili smo da ništa nismo jeli ceo dan. Na glad smo potpuno zaboravili. Hteli smo nešto da pojedemo pre polaska na spavanje, ali nismo mogli da nađemo kuhinju. Onda se moj suprug setio da mu je otac pričao kako njegov deda nije voleo miris hrane i da je, kada je gradio dvor, insistirao da se kuhinja sagrađi što dalje. U tom trenutku bili smo suviše umorni da bismo je tražili.

Ipak, te noći kada su stigli, na princezu je mnogo jači utisak ostavila druga scena, koju je imala prilike da vidi samo jednom u životu. Tad je osetila da je zaista kod kuće. Suze joj naviru dok se priseća:

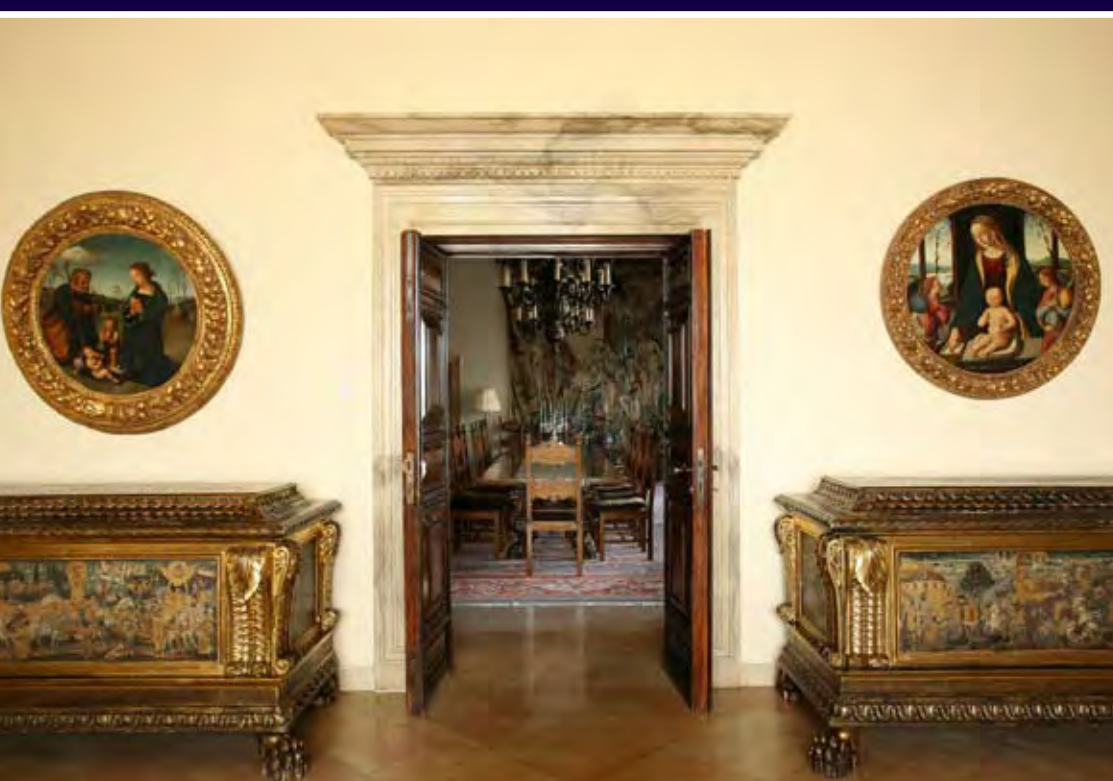
- Kada smo prvi put prespavali u Dvoru, videla sam svog supruga kako se moli Bogu i priča sa svojim ocem. Nikad pre ga nisam videla da je to radio. Bio je smiren i želeo da podeli taj trenutak sa svojim

'Putin je bio smešten na Dvoru, spavao je u našem krevetu. Pitali smo se šta je radio kada je hteo da se tušira, jer u to vreme često nije bilo tople vode. Ali on nam se zbog toga nikad nije žalio, jer je džentlmen' 9

Iz Plavog salona put vodi na glavnu, zapadnu terasu Kraljevskog dvora, gde se održavaju svečani ručkovi, koju krasi ograda od kovanog gvožđa, inspirisana srednjovekovnim motivima, po ideji Nikolaja Krasnova

Vitorio Emanuel III, koji je bio oženjen Jelenom, crnogorskom princezom, tetkom kralja Aleksandra I, poklonio je škrinje tadašnjem kraljevskom paru, a one se danas nalaze u Zlatnom salonu iz kog se kroz masivna drvena vrata stiže u centralnu trpezariju na Kraljevskom dvoru

ocem. Dozivao ga je verujući da može da ga čuje. Govorio je: *Oče, nadam se da si ponosan na mene, došao sam da služim svom narodu.*

Najsnažniji utisak na Aleksandra II ostavile su podzemne prostorije, živopisno dekorisane i oslikane. Njegov deda je bio pod snažnim uticajem ruske umetnosti i kulture, koju je zavoleo još kao mladić, služeći vojsku kao kadet u Ruskoj carskoj vojnoj akademiji. Zato je ruskim emigrantima, koji su oslikali ovaj tajni prostor Kraljevog dvora, dozvolio da se najslobodnije izraze. Prestolonaslednik je obišao mnoge svetske rezidencije i dvorove, ali kaže da na svetu ne postoji nijedan podrum kao što je ovaj.

Posetiocima je najinteresantnija soba šapata. Ona je dobila naziv po svojoj funkciji, jer su se u njoj obavljali poverljiviji razgovori. Kralj Aleksandar I je bio potpuno svestan razgranate mreže špijunaže, pa je rešio da sebi obezbedi jedan sasvim ▶

'Moja supruga i ja smo dugo šetali Dvorom, gledali umetnička dela, podrum. Sve me je kopkalo: gde je moj otac sedeo, o čemu je razmišljao, šta je radio'

Salon svadbenih darova, ili *Zlatni salon*, izuzetna je celina, uređena u renesansnom stilu, tavanica je prekrivena dvadesetčetvorokaratnim zlatom, a tu su se jedno vreme čuvali pokloni zvanica sa venčanja kralja Aleksandra I i kraljice Marije

'Aleksandar je nastanjen u San Francisku i uskoro će magistrirati u oblasti umetničkog dizajna, dok je Filip u Londonu i radi u banci, bavi se finansijama. Najlepše od svega je gledati kako sa ponosom pokazuju dom svojim prijateljima. Oni vole svoju zemlju tako nikada nisu živeli u njoj'

U centralnoj trpezariji nalaze se brojna umetnička dela, od kojih je najznačajniji *Portret kralja Aleksandra I na belom konju*, rad Žorža Skota

U Kraljevskom dvoru postoji pet biblioteka, od kojih je najznačajnija centralna, oblikovana u duhu prostorija 19. veka, a krasi je umetnička dela: portret Njegoša, rad Tome Rosandića i autoportret Ivana Meštrovića, kao i globus fra Vičenca Koronelija, čuvenog geografa i kartografa, napravljen na početku 17. veka.

privatni kutak, a u oblasti akustike ruske arhitekta bili su pravi majstori: na sredini prostorije je brižljivo pozicionirana fontana; specifičan oblik svoda zvuk je gurao ka njoj, a ukoliko je bila aktivna, voda je žuborila, stvarajući neprobojan zvučni zid. Graditelji su pažljivo izračunali intenzitet slapova i šum vode, pa bi kralj redovno prilikom posete važnog gosta uključivao fontanu.

Francuski parkovi za jutarnje udvaranje

Prijatelji iz celog sveta koji dolaze u dom Karađorđevića donose na poklon razne ljupke sitnice za kuću. Najčešće su to srebrne ili drvene kutije za nakit. Od prijatelja iz Švedske su dobili maslinasto-zelenu statu u kojoj stoji u Kraljevom kabinetu, a od prijatelja iz Francuske vaze za cveće i ikone. Prilikom poslednjeg boravka u Beogradu, početkom juna, čuveni dirigent Zubin Mehta je bio sa suprugom na Dvoru, i poklonio je kraljevskom paru neobičnu zelenu kutiju za nakit iz Firence.

- Mnogo toga smo promenili otkad smo se se-

lili u Kraljevski dvor. Spajali smo komade nameštaja koji su bili razdvojeni, trebalo nam je vremena da napravimo valjane celine. Šili smo nove zavese, restaurirali nameštaj, ugradili klimu i savremen kompjuterski sistem. Sada je on zaista dom. Nije dopušteno stavljanje čaša na sto bez podmetača. Ovo mesto štiti i negujemo kao pravi domaćini. Park je bio zapušten, a mnoga stabla su bila bolesna. Morali smo da uklonimo oko šest stotina stabala, a naš botanički savet vodi računa da je svako preostalo zdravo i pravilno obeleženo. Moj deda je bio ljubitelj prirode i ovde je posadio mnoge egzotične vrste - objašnjava Aleksandar.

Čuveni pejzažni arhitekta Edvard Andre, koji je bio direktor parkova u Versaju, primenio je neposredno oko samog dvora koncept francuskih parkova, gde su sadnice postavljene u pravilne geometrijske formacije, dok je ostatak imanja projektovao u stilu engleskih parkova, gde slobodno izrastaju sadnice i drveće. Kompleks na Dedinju je mala botanička bašta sa retkim vrstama. Supruga Aleksandra I ujedinitelja, Marija, volela je ruže i imala svoj

Tapiserija s kraja 17. veka, *Trijumf Aleksandra Makedonskog u bici kod Granika*, francuske izrade, rad je Lebrena, umetnika sa Dvora Luja XIV

Princeza Katarina ponekad poželi da popije čaj baš u *Sobi šapata*, bez obzira na to što njih dvoje nemaju tajni jedno pred drugim

'Spremajući se za počinak, shvatili smo da ništa nismo jeli ceo dan, ali nismo mogli da nademo kuhinju. Onda se moj suprug setio da mu je otac pričao kako njegov deda nije voleo miris hrane i da je, kada je gradio dvor, insistirao da se kuhinja sagradi što dalje. Bili smo suviše umorni da bismo je tražili'

14 Fontana, koja se nalazi u središnjem delu prostorije brižljivo je pozicionirana, a ruski graditelji su sa puno pažnje izračunali intenzitet slapova i šum vode, pa bi zahvaljujući specifičnom obliku svoda, koji je zvuk gurao ka fontani, opasnost od prisluškivanja bila eliminisana

Sedmorica ruskih umetnika, emigranata, oslikavalo je podzemne prostorije, a inspiracija za ulazni hol bila je Zar ptica, koja je simoblizovala njihov novi početak u Srbiji

ružičnjak, a one su omiljeno cveće i princezi Katarini. Čitav niz kaskadnih terasa okružuje dvorove i svaka od njih ima svoju funkciju; neke od njih čak su bile koncertni paviljoni. „Petlova terasa“ je dobila naziv po skulpturi Zdenka Kaline, a druga, na kojoj dominiraju skulpture Ivana Meštrovića, omiljenog vajara Kralja Aleksandra I, je takozvana *Obiliceva* ili *Sfingina*. Svaka od njih ima specifičnu atmosferu.

Kraljevski par ima svoje male rituale koji ih podsećaju na toplu porodičnu atmosferu. Princeza obožava jutro, kad svom voljenom suprugu priprema doručak i služi ga, bez pomoći posluge. Tad imaju utisak da su sami na svetu.

- Pre doručka volimo da prošetamo parkom, jer posle toga nemamo vremena da istinski uživamo zajedno. Uglavnom zaboravimo da ručamo, a često smo uveče suviše umorni da bismo večerali. Ali, bez obzira na sve, drago nam je što smo kod kuće - kaže princeza Katarina.

Za princa je najromantičnije mesto na Dvoru veranda koja gleda na park, okružena staklom: idealno mesto za doručak pun ljubavi ili romantičnu večeru udvoje, obasjanu diskretnom svetlošću sveća. Princeza za najromantičniji deo ovog velelepnog kompleksa smatra vrt, pun mirisnog cveća. Ponekad u njemu i večeraju. Vole goste.

- Rado otvaramo kompleks, održavamo prijeme i različite vrste druženja. Prijemi su često dobrotvornog karaktera. Dolazi nam mnogo mladih, a svake godine tradicionalno ugostimo petsto najboljih maturanata u Srbiji - kaže princ.

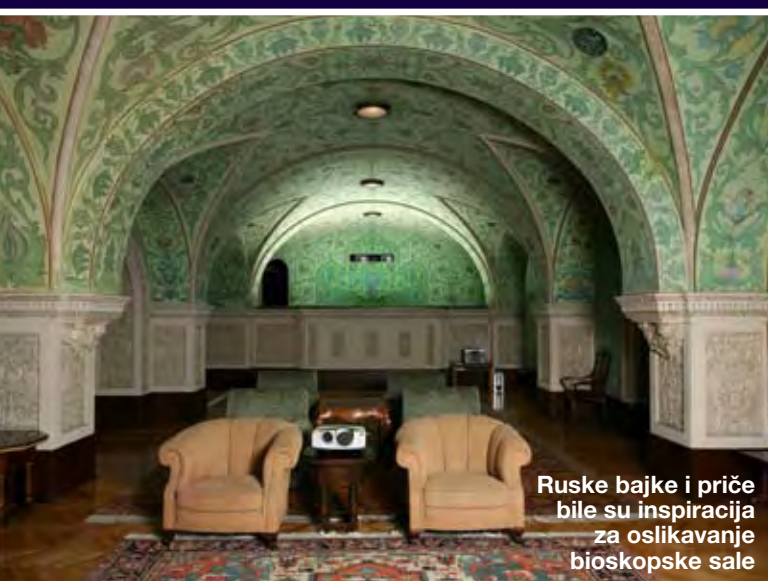
Među zvanicama su najzvučnija imena svetske aristokratije: kralj i kraljica Švedske, knez od Luksemburga, brojni šefovi država, predsednik Islanda. Među svim tim gostima koji gotovo svakoga dana defiluju dvorom ima i ekscentričnih, ali Aleksandar II poštuje svačiji smisao za humor.

- Najekscitiraniji gost nam je bio jedan ▶

Mnogo toga smo promenili otkad smo se uselili u Kraljevski dvor. Spajali smo komade nameštaja koji su bili razdvojeni, trebalo nam je vremena da napravimo valjane celine. Šili smo nove zavese, restaurirali nameštaj, ugradili klimu i savremen kompjuterski sistem. Sada je on zaista dom. Nije dopušteno stavljanje čaša na sto bez podmetača

Čuveni majstor između dva svetska rata, Jakopo Grasi, bio je zadužen za klesarske dekoracije u dvoru, ali i monumentalne fasadne skulpture

Ruske bajke i priče bile su inspiracija za oslikavanje bioskopske sale

U podzemnim prostorijama bila je i vinoteka u kojoj su se skladištila nekad čuvena kraljeva vina sa Oplenca, a danas je u njoj bilijski sto gde se prinčevi rado druže, dok ih posmatraju prizori iz srpske narodne pesme *Zenidba Cara Dušana*

Kraljevski par ima svoje male rituale koji ih podsećaju na toplu porodičnu atmosferu. Princeza obožava jutro, kad svom voljenom suprugu priprema doručak i služi ga, bez pomoći posluge. Tad imaju utisak da su sami na svetu

političar čiji su hobi mađioničarski trikovi - seća se prestolonaslednik.

Godine 2001, tri nedelje pre nego što su se na Dvor uselili Karađorđevići, u Srbiji je boravio Vladimir Putin, sadašnji predsednik Rusije.

- Putin je bio smešten na Dvoru, kao i brojni svetski zvaničnici koji su bili u poseti Beogradu. Kako smo saznali, spavao je u našem sadašnjem krevetu. Smejali smo se i pitali šta je radio kada je hteo da se tušira, jer u to vreme često nije bilo tople vode. Putin nam se kasnije nikad nije žalio zbog toga. On je džentlmen.

Pošto su na Dvoru od jutra do mraka brojni

posetioci, nije prikladno da se Karađorđevići šetaju u trenerci, ili oskudno odeveni. Princeza Katarina sa osmehom kaže:

- To bi bilo skoroz kul, kako bi rekli naši sinovi. Kad su naša deca tu, obučeni smo više sportski. Oni vole da izgledamo trendi.

Princ naslednik Petar (27) i njegova braća, blizanci, prinčevi Filip i Aleksandar (25) dva puta godišnje dolaze u posetu svojim roditeljima. Imaju sobe na prvom spratu. Između njih je centralna odađa u kojoj su smešteni kompjuteri i veliki plazma-ekran. Prinčevi vole da dolaze u Beograd, a sa sobom najčešće dovode prijatelje iz celog sveta. Omiljeni provod su im izlasci po splavo-

vima i noćnim klubovima. Zimi porodično odlaze na Kopaonik, gde voze snoubord, dok se njihovi roditelji skijaju.

- Kada smo se doselili, dečaci su nam se pridružili dve nedelje kasnije. Pustili smo ih da biraju sobe. Petar je izabrao najmanju, jer je najpraktičnija. Aleksandar se odlučio za sobu do Petrove, veoma elegantnu sa najboljim nameštajem, dok Filipova liči na apartman i ima izlaz na terasu. Sve tri prostorije su različite, kao i karakteri njihovih stanara. Petar živi na relaciji Engleska-Spanija i ima firmu koja se bavi grafičkim dizajnom. Aleksandar je nastanjen u San Francisku i uskoro će magistrirati u oblasti umetnič-

kog dizajna, dok je Filip u Londonu i radi u banci, bavi se finansijama. Najlepše do svega je gledati kako sa ponosom pokazuju dom svojim prijateljima. Oni vole svoju zemlju iako nikada nisu živeli u njoj - priča princeza.

Njihova kraljevska visočanstva Aleksandar II i Katarina su ponosni što prinčevi zarađuju za život i što imaju brojna interesovanja. Nadaju se da će uskoro dobiti tri snaje, princeze, i više od svega žele da one budu Sprkinje.

TEKST: JELENA ĐOKIĆ
FOTO: JELENA MANDIĆ

Par za vreme lepih dana doručkuje u paviljonu, a njihov jelovnik se zasniva na vitaminima i niskokaloričnim namirnicama, u skladu sa svetskim gastronomskim trendovima

